

BAJA

vegyes tartalmu hetiközlöny.

Megjelen minden vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 5 frt. — kr.
Fél évre 2 „ 50
Negyed évre 1 „ 30 „
Névtanulónak egész évre 4 „ „
Egyes száma ára 10 „

Hirdetési díjak:

Háromhados petit sor 8 k.
Nyitásban soronkint 15 „
Bélyeg minden bejuttatásért 30 „

Szerkesztői iroda.

hova a lap szellemi részét illető küldemények intézendők:
Hajnald utca, régi posta épület.
Levelek csak bérmentesen fogadjunk el. Kéziratok nem adunk vissza.

Kiadóhivatal:

Az előfizetési pénzek és hirdetések a kiadóhivatalba — **N á n a y L a j o s** könyvnyomdája — küldendők be (Bódog-tér, Scheibner-féle ház.)

Hol a logica?

A „Bajai Közlöny“ f. évi 60-ik számában tételt fel azon nagy horderejű kérdés „hol az igazság?“ Ezen nagy kérdés megoldását tette azon cikk írja feladatává, és hogy a kérdést dacára ennek nem oldotta meg, legkevésbé sem az az oka, hogy ezen kérdés, megfellejtetlen talány volna, hanem miután: non datur saltus in natura, előbb okosan és következetesen kell gondolkodni tudni, és csak akkor lehet ily nagy kérdést megoldani.

De hol a logica? Mi azt hittük, hogy az igazságkereső legelőbb is megtejt nekünk miféle igazságot keres, e helyett azonban azon kezdi, hogy Tóth Kálmán 1865. évben lett képviselővé megválasztva, és ettől kezdve a polgári elem gyakorolta a jogot és hatalmat a legujabb időkig. De hát ez igaz is, és így senki sem kételkedett rajta. Nem hiszem tehát, hogy ezt az igazságot kutatta, annál kevésbé, mert senki sem lesz oly dőre azt hinni, hogy miután 1878-ban nem Tóth Kálmán, hanem Latinovics Gábor és Gál Péter urak a jelöltek, ennél fogva nem a polgárok gyakorlanak jogokat és ebben rejli hatalmukat, hanem valami föld fölötti phantastikus lények?

Most megmagyarázza nekünk az igazságkereső, hogy Baján nemzetgazdászati szempontból szükséges a közös iskola, azért mert ekkor a várost négy részre lehetne osztani, azért mert akkor Dr. Ivánovics Pál urnak gyermekei megszűnének szerbek lenni, és azért mert akkor Latinovics Gábor urból soha sem lenne püspök.

Hol van itt a logica?

De különben is mi köze a közös iskolának (igazságkereső valószínűleg felekezet nélküli községi iskolákat akar mondani) mondjuk mi köze az iskolának a képviselőválasztáshoz, mi köze a polgárok szavazati jogának gyakorlásához, végre mi köze Latinovics Gábor úr püspöksüvegéhez? Avagy nincs

igazságkeresőknek arról tudomása, hogy az 1868. évi XXXVIII. törvényezik a népiszkolai közoktatást tárgyazza? Nincs tudomása arról, hogy ezen törvény 11. §-a minden iskolában legyen az községi, felekezeti vagy állami, kötelezi a magyar nyelv tanulását? Nincs arról tudomása, hogy ugyanezen törvény 13. és 23. §-ai a községeket kötelezik a felekezetenküli iskolák bizonyos esetekbeni felállítására, megengedvén azt a község terhére minden esetben.

Mi köze tehát ehez a képviselőnek? és miért nem indítványozza ennek behozatalát a városi közönségnek?

A mi igazságkeresőnk továbbá a Latinovics-pártot és annak jelöltjét akarja az igazságjében feltüntetni, és ezért felállít egy polgári pártot és elnevezi a Latinovics-pártot haute-volée-pártnak, és a polgári pártot ezzel elénk ellentébe helyezi?

Hol van itt ismét a logica?

Hiszen Latinovics Gábor ur és pártja polgárokból áll, ép oly polgárokból, mint minden honpolgár, és soha sem jutott eszökhé sem maguk és más polgárok közt különbséget tenni, mert nagyon jól tudják, hogy ma nem létezik többé castrend-szer, ma nincsen nemesi és kiváltságos osztály, hanem ma minden polgár önálló, egyenlő, szabad és független. Ki tehát az a ki polgárainknak egyenlőségét és függetlenségét tagadja, és polgár meg polgár közt különbséget tesz? A mi igazság keresőnk-e ki őket felosztja hautvoléera, papokra, polgári pártra, szerbekre és zsidókra, vagy pedig mi, kik tudjuk, hogy vannak 1848-49 évi törvényeink, van vallási és nemzeti egyenjogusítási törvény, létezik a zsidók egyenjogusításáról szóló törvény, és így nem tesszünk különbséget polgár és polgár közt bármily nemzetiségű, vallású és pártu legyen.

Most neki áll és Latinovics urat elvtelenséggel vádolja, mert magát programjában pár-

ton kívül állónak, és a pártok ellenében azok alakulásáig függetlennek mondja ki.

Valjon elvtelenség az, ha én kitűzöm a célt melyet elérni akarok, megmondom megbízóm és választóimnak én ezt és ezt tűzöm ki feladatomul, és hogy ezt elérjem, egyelőre csatlakozom semmi országgyűlési párthoz, melynek speciális érdekei, engem edom elérésében gátlhatnának, hanem a haza, polgártársaim és választóim jólétét szem előtt tartva, mindig azon törekedem, hogy megtartsam azt mit választóimnak ígertem?

Vagy talán helyesebbnek tartaná a mi igazságkeresőnk és keresőnk, ha Latinovics Gábor ur, is úgy tenne mint a hajdani procorator, hogy tele hangon lárμάzta mindenkinek ki kérte és nem kérte hogy: én, kormányparti elveket vallok és testestül lelkestül kormányparti vagyok, és mégis 12 évig mindig a kormány és kormánypárt ellen, a szélső baloldal mellett harcolt és korteskedett Ezek tán hübb elvek?

Hol marad itt a logica?

Végre szétosztja az igazság kereső igazságosan a hivatalokat is, melyeket majd kapni fognak Latinovics ur pártmenberi, de két árva teremést egy polgármestert és egy albirót kifelejt és szegényeket ott hagyja a hol vannak.

Hol marad itt a logica?

Miért oly késővü; mily jól esnék pedig az elfelejtett szegényeknek majdan az uradalmi ügyész-ség, irlalmazzon tehát adja nekik és hálából ezen cikk írja lesz oly szives, és igazságkeresőnknek viszont biztosan megszerezti a bizonyosan már megígért szeszgyári főigazgatóságot.

Most pedig miután igazságkeresőnk cikké végén becsüli magát, kijelentem, hogy én is büszke vagyok magamra.

Ypsilon.

A »Baja« tárcája.

KERTBEN.

Att áll kertjében, rá borulnak
Az esti árnyak képei,
Halk szellő jár körülé, vagy tán
Szerelmem csendes lépteit.
Szeretlek! Ó e szerelmemnek
Féjfalma oly panasztalan,
Nyugodi, mélységség az a hámat,
Melynek csak koporsója van.

Dalom nem ébred zivatarban
Mely zug, villámlik szilajul,
Az én szerelmem ősi felhő,
Érett gyümölcsként, könye hull,
Ébredj szeliden énekemben
Édes merengő szerelmem,
Felejtsd ifju vesztéséim
S játszáld mint gyermekkel velem.

Tekints leánykám bus szemembe:
Világa boris, fénytelen,
Mint imádkozó árva gyermek
Sír benne s kér a szerelmem.

Ó lásd nincs senkim a világon;

Indulj meg ifjád érzetén:

Tanits meg az öröm dalára

Azt is csak néked zengem én.

Köln Gyula.

Két sonett Lenau után.

I.

A lélekbeteg.

Nehéz sebet hordok szívem mélyében
S némán fogom hordozni mind halálig;
Érzem: mikép hatol mélyebbére váltig,
S mikép török meg perceről percre öltem.

Egyet tudok csak, aki részvevőben
Megérténc szemem könyhullatását;
Bár hallhatná szívem tört zokogását!
De nyugszik ő a csendes sír öleiben.

Oh jőj anyám! inditsom meg keservem,
Ha még szerelmed él a földben is,
S szabad mint egykor még ápolnod engem.

Kérd istent: vessen véget életemnek,
Egy csendes éjre vágyom én — segits
A hűt levetni fáradt gyermekednek!

II.

A harang szózata.

A sına tót szélsőhaj nem sodorja,
A bértefők, fenyők, szirtek, vízöblek,
A jéghegyek, e társ a felhőknek,
Miként tükörbe, néznek a habokra.

Gyöngén szihog a fáknak rezgő lombja,
És hallható pörgése a kis kőnek,
Mit mélybe hajt a megriadt zörgének
Futása, ha vadászit sejt finom orga.

Csitt! messziről harangszó zendül erre,
Bímat fölkelte és kiengesztelve —
Nyájak legelnek ottan a zöld réten —

S e hang azou békére emlékeztet,
Mely mindörökre elhang a földet,
Még ott a boldog édenkert öleiben.

Szullik József.

H I R E K.

— *Követválasztási mozgalmak.* A Latinovics-párt július 28-án délelőtt 10 órakor gyűlést tartott, melyen daczára a záporoként szakadó esőnek több száza menő választó volt jelen. — Ugyanekkor a Gál-illetéleg Olay-párt programmos nagy gyűlést akart tartani, de a választó közönség oly csekély számban jelent meg, hogy program nem volt — elmosta az eső. Végre július 30-án délután 6 órakor 122 választó és számos nem választó jelenlétében elhangzott a program — kár hogy nem jelent meg nyomtatásban, no de ennek is meg lesz a maga oka.

— *Furjangos tolvaj.* Egy csinosan öltözött delnő nyit be egy üzletbe és az üzlettulajdonosát esábitó mosoly kíséretében arra kérte, hogy engedné át pár perczeire író asztalát, egy igen fontos, de rövid levelet akarna írni. A esábitó alak, a szives kérdés egészen megzavarták az üzlet emberének fejét és a legnagyobb készséggel teljesítette. Sőt udvariasságból jól távol maradt, nehogy írásában zavarja a hölgyet. Pár perc múlva kész a levél. Egy mosoly s egy gyengéd kézszorítás a bér s a lányka kirepült, mert fontos a levél sietni kell. — Az üzletfőnök ismét aztalához ül s fiókját, — feltörve találja. Szerencse volt a dologban az, hogy mindössze két darab tíz forintos volt benne.

— *Az „Ujvidék”-ben olvassuk:* „Hallomá-sunk szerint, a városunk mellett táborozó katonák közül 4 nazarén, letette fegyverét, mert (ugymond) vallási elveik tiltják a katonáskodást. Hazánkban szabad a vallás gyakorlata, de az állam nem tűrheti, hogy vallási tanok ürügye alatt az államrend felforgatassék. A négy vitázó állítólag elzárta a csak az ezred távoztakor fog végrehajthatni rajtok a hadi törvényczikkék értelmében föbölvetésüket elrendelő ítélet. — Máskép félni lehetne attól, hogy nem egy gyáva hagyná el hitét hogy ne keljen katonáskodnia.”

— *Meguzgasztott hadnaggy.* A mozgositott ezredekhez tartozó katonák némelyike igen elke-seredett állapotban volt, s így több helyen összekocznások történtek. Szt.-Lőrinczen a hadfiak egy velük gorombáskodó tisztet egyszerien megvertek, míg Villányban egy hadnaggyot megsza-lasztottak. A dolog ugy történt, hogy egy tartalékos csak a harmadik csemeté után sietett a vonatra ülni. Ezt látva a hadnaggy hősiesen meg-kardlapozta, mire aztán a többi tartalékosok ki-ugrottak a coupéból és a hadnaggy urat meg-szalasztották, a ki aztán csak másnap utazhatott az ezred után.

— *Egy gölya anyai szeretete.* Rövid idő előtt Mannheimban a „Landkutsche”-hez czimzett vendéglő kigyulladt, és a lángok összecsaptak már a házon levő gölyafészek fölött. A gölyák, a forroság és füst által kényszerítve fölrepültek, de midőn a fészek égni kezdett, a nőtény gölya visszarepült fészkébe, fiait szárnyával betakarván azokkal együtt és a lángok martalókéává és anyai szeretetének áldozata lett.

— *Észak-Amerikából* ez évben roppant hő-séget jeleznek. A hőség legnagyobb a Missisippi völgyében és az észak-nyugati államokban, némely helyen a hőmérő 110 fokra (F) emelkedett ár-nyékban. Julius 7—18-ig Szt.-Louisban 1500 ember betegedett meg a roppant hőség miatt s közülök 150 meg is halt. Chicagóban mult hó 16-án 103 ember kapott napszúrást, kik közül 31 halt meg.

— *Bismarck-adoma.* Azt állítják, hogy Bis-marck a kongressus eredményeiről következőleg nyilatkozott: „Olaszország és Franciaország pa-naszakodnak, hogy mitsem kaptak; ezek hasonlít-hatók két oly egyénhez, kik csupán udvariasság-ból hivattak meg egy estélyre, de kik a whist-partiek betéteiben mégis osztozni akarnak anélkül, hogy egy kártyát megérintettek volna, vagy csak egy sőt is veszélyeztettek volna.”

— *Egy amerikai hírdetés.* A Burlingtonban (Jowa állam) megjelenő „Tribuna” című hírlap-jának a következő „Óvás” olvasható: Ném Mel-cher Mari engem szombaton, június 15-én hűtelenül elhagyott, miután bútoraimat, élelmi szereimet elvitte és pénzeimet zsebre rakta volna. Minden-két figyelmeztetek, hogy az én nevemre semmit se kölcsönözzenek neki, mert én nem fogok hely-lyette fizetni. Ilol tartózkodik jelenleg, nem tu-dom. Maradjon annál akinél van. Az ellen, aki netalán visszahozná kárterítési keresetet fogok indítani huszonöt dollár erejéig. Melcher József, mészáros.

— *Gyűjtés titkos czélokra.* A „Pesti Nap-ló”-nak írják Berlinből, hogy a porosz kormány az egész német birodalomban hivatalos gyűjtést rendelt el „Wilhemsspende” czim alatt. A gyűj-tésnek 3 nap alatt kellett megtörténni, s egy márkánál magasabb összeget nem volt szabad senkinek sem adni; de ug, hogy minden család-tagnak, még a bölcsőben levő gyermek helyett is kellett a szállónak a gyűjtéshez járulni. A gyűjtő-ívek ma és tegnap jöttek vissza a birodalom minden részéből, a gyűjtést már eddig néhány millió márkára becsülik; hogy a pénzzel mit esi-nálnak, az mindaddig titok, csak annyit tudunk, hogy a koronaherceg fel van hatalmazva, a be-jött összeget egy általa kigondolt nemes czérra szolgáltatni. A lapok sem sejtik még távolról sem, hogy mi az oka e rögtöni gyűjtésnek, s a bejött összeggel mit teend a trónörökös.

— *Rokitsansy Károly,* a világhírű tudos orvos, nyug. egyetemi tanár, udv. tanácsos, az osztrák tud. akadémia elnöke, az urakháza élet-hossziglani tagja, a Lipót- és Ferencz József-rendek lovagja, s számos kitüntetés tulajdonosa, ma reggel fél öt órakor hosszas szenvedés után elhunyt Bécsben. Született 1804. február 11-én Königsgrätzben, orvos tudor lett 1828-ban. Az orvosi tudomány újabb fejlődését jó részben a most elhunyt kitünő férfi tudományának kö-szönheti.

— *Ilol lakom?* Érdekes kis adomát beszél-nek egy bécsi utazóról, ki a napokban Párisba érkezett a világtárlatot megtekintendő. A francia fővárosba érkezve hordár által egy magánháza vezetetté magát, melyben a világtárlat látogatói-sára érkezett idegenek lakást kapnak. Itt elhe-lyezve uti podgyászat és kedves hivatásárának rögtön levelet írt Bécsbe, melyben lakezimét is tudatá vele. Alig kapta meg neje a levelet, mi-dőn a francia fővárosból következő tartalom táv-irat érkezett hozzá: „Tudasz velem rögtön; hol lakom itt Párisban. Ideiglenes czim x. utca y. szám. Férjed N. N.” Az aszony furcsának ta-lálta ugyan férje kérdését, azonban mégis azonnal teljesíté. Mint később megtudta, férje ura a hoz-zás intézett első levél után eltávozott lakásáról és a sok köszálás és bámulás közben elfelejté az utca nevét, melyben lakást vett föl magának, így aztán nem volt mit tennie, mint egy más ide-iglenes lakást fölvenni. Innen fordult aztán fele-ségéhez azon kérdéssel, hogy ő hol lakik Páris-ban?

— *A kongressusi asztal.* Azon asztal, mely körül az utolsó kongressus tagjai csoportosultak hamar vált történelmi nevezetességű ereklévő. Azon berlini bútorasztalos, aki ezen asztalt ké-szíté, előrelátó volt és csak azon föltétel alatt készíté az asztalt, ha az a kongressus befejezte után ismét az ő birtokába kerül vissza. És ug-ly látszik, jól számított, mert most számos angol versenyez a felett, hogy ez asztal magának megszerzhesse. Azonban valószínűleg valamely ber-lini paoptikum-tulajdonos fogja megkapni, s ki aztán az asztal körül egy kongressus-csoportot szándékozik fölláttítani. A via-zból készült állam-férfiak aztán a paoptikumban az eredeti asztal körül fognak csoportosulhatni. A teljes viaz-cso-port 21 személyből fog állani; egyelőre azonban csak a kongressus főszereplőjének viazsképté készitiek el.

— *A magyar közönségnél* oly nagy és elis-merő méltatásra talaló s a Somogyi Ede által szerkesztett „Magyar Lexikon” 5. 6. és 7. fü-zete is megjelent. E füzet tartalma „Antonius” (Mare Aurél) ismertetései terjed; mellékelve van hozzá Afrika térképe. Ára e füzetnek is, mint az előbbiekké, 30 krajczár.

— *Sülyedő kikötőtöltés.* Fiuméből írják a P. Naplónak folyó hó 15-iki kelettel: E hó 14-én délután 2 órakor kikötőnk ugnyezett hullám-törője, azaz védgátja, mintegy 150 méterrel meg-rövidült. Ugyanis a hullámzóró legutóbb felhór-dott és részben már falazattól is ellátott része, tehát a vége, az irt hosszúságban mintegy 4—5 méternyire alácsúlyedt. Az ezen körülmény által előidézett mintegy 80,000 forintra tehető kár következtében az építkezés befejezése 4—5 hó-nappal elődzatott.

— *A kongressusi ebéd.* Egy diploma azon diszebédét, mely a kongressus felhatalmazottjai-nak Berlinben létük utolsó napján adatott, köv-keztelőző defínálja: Mig Ausztria-Magyarország neki esik a nchezen megengedhető bosznia-her-czegoviniai pástétomnak, Anglia arany pohárból issza a ciprusi bort, Oroszország által megköt-teti Beszarábiában a Trajan sasz és két oláhok-ból készült levél á la cosapue tálataltja fel.

Az első es. kir.

Dunagőzhajózási társulat

posta- és személyszállító hajónak

menetrendje.

Bajáról Budapestre: naponként, kivéve pénteken, regeli 4 órakor, és naponta d. u. 3 órakor.
Bajáról Mohácsra: naponként, kivéve hétfőn, regeli 6 óra-
kor, és azonkívül naponként esti 8 óra-
kor.
Zimonyba: naponként, kivéve hétfőn, regeli 6 óra-
kor.
Orsovára: szerdán és szombaton regeli 6 órakor

Felolés szerkesztő:

Dr Margalits Ede.

H I R D E T É S.

A t. közönség tudomására juttatni van szerencsém, hogy a „főhár” hajó” társom-
szélségában Pollak J. S. féle házbán több év óta fenálló

ZSÁK-KÖLCSÖN

I N T É Z E T E T

Tisztelettel
Weisz Lipót.

Tételesen megnyomtatottam, és e szerint minden megrendelésnek megfelelőhettek.
Zsákokat eladok a legolcsóbb áron. Zsákokat eladok a legolcsóbb áron. Zsákokat eladok a legolcsóbb áron.
Továbbá a legújabb Pannonia fényűző (Schuhwies) nagy rakartart tartok.
Törökösöm oda lesz irányozva, hogy mindenkor jó zsákok és mérsékelt
költségnél által teljes melegegészt kiértelemlenem.
Baján, 1878. júl. 20.